

İslâm Yolu

MUHARRİRİ:

SULTAN FATİH CAMİİ ŞERİFİ

DERSAMLARINDAN İPTİDÂİ

DAHİ MEDRESESİ MÜDÜR

UMUMİSİ İSKİLİPLİ

Mehmet Atıf

Ekicigil Matbaası — 1959

İSLÂM YOLU

YENİ İLMİHAL

Muharriri

Sultan Fatih Camii Şerifi Dersiâmlarından İctidâî dahil
medresesi müdür umumisi İskilipli Mehmet Atıf

Her hakkı sahibine mahsusdur.

Evkafı İslâmiye Matbaası

1338

Ö N S Ö Z

Maddî ve manevî hiçbir kimsenin yardımı olmadan sırf gözü-
mün nuru elimin emeği ile sebep halk ederek otuz iki sene gibi uzun
bir zaman dahi olsa bunca zulûm ve tehdit ve tahkir ve lekelemek
için yapılan propagandalardan ve her türlü tehlikelerden beni muha-
faza ederek İSLÂM YOLU'nu neşr ettirmekliğim için sebep hâlk
eden Cenab-ı Hakka hamdû senâlar olsun ve müracaatım üzerine
pederimin İslâ myolunun eserini neşr ettirmekliğim için kâğıt tah-
sis ettiren Demokrat Parti Hükümeti ve İşletmeler Vekâletine de
teşekkürü bir vecibe bilirim.

Yukarıda resmini gördüğünüz Sülbi kızı Ayşe Melâhat Koldan
dan başka pederim İskilipli Mehmet Atif Efendinin ve İstanbullu
Validem Fatma Zâhîde hanımdan hiçbir kardeşim olmadığı gibi mâ-
nevî bir Evlâtları da yoktur. Eğer böyle bir propaganda işitecek
olurlarsa bu kitabı okuyan muhterem okuyuculara böyle propagan-
dalar inanmamalarını rica ederim. Veraset ilâmımla isbata hazı-
rım. Bütçem müsait oldukça pederimin matbu ve gayri atbu eser-
lerini de kendim neşr ettireceğim. Allahü Taalânın ve pederimin
bana tahmil etmiş olduğu bu mukaddes vazifeyi bi hakkın ifâ ede-
bilmekliğim için Cenab-ı Hakkın yardımını niyaz eylerim.

Sulbi Kızı Ayşe Melahat Atif Koldan

İSLÂM YOLU

Bismillahirrahmanirrahim.

Elhamdülillahi âledini islâm vessalâtu vesselâmu alâseyyidi elami ve alâ âlihi ve eshabihil kerâm.

Dini islâm Allahu Taalâ Hazretleri tarafından vaz olunup gönderilmiş bir din umumidir ki insanların itikadlarına, sözerine, işlerine huylarına dair hükümleri bildirir ve muktezası ile âmel edenleri dünya ve ahirette saadet ve selâmete kavuşturur.

Şeriat Allah Taalâ tarafından mükellef olan kulları üzerine ifası vacip kılınan ahlâki islâmiyedir. Nezdî celili ilâhîde hak ve mutaber olan din ancak dğini islâmdır ki Hazreti Âdem Aleyhisselâmdan Hazreti Muhammed Aleyhisselâma kadar bütün Peygamberlerin tebliğ eyledikleri yalnız bu dindir. Başka dinler hep bâtıldır, doğru değildir. İnsanlar tarafından yapılmıştır. Dini islâm dünyada terakkiyatı ahirette saadeti mutazammum olan bilumum ahkâmı ve kavaidi câmi bulunduğu için onun ahkâmına hakkıyla temessük ve riayet edenler dünyada Taalâ ve terakkiyata, ahirette selâmet ve sadete kavuşurlar. Bu saadet ve nimetten mahrum kalmamak için dini mübin islâmın ahkâmından hiç olmazsa ilmühâl derecesini öğrenip muktezası ile âmel etmek her erkek ve her kadın üzerine farzı ayındır. Öğrenmeyenler günâhkâr oldukları gibi öğrenipte muktezası ile âmel etmeyen dahi günâhkâr ve iki zümrede dini islâmın kâfil olduğu nimet ve saadetten mahrumdurlar. Binaenaleyh bir kimse hakkıyla müslüman olmak için dini islâmın temelini, binâsını kemalini öğrenip öylece âmel etmelidir. Dini islâmın temeli itikad binâsı ibadet ve amel hayr kemali ahlâktır.

(İTİKAD)

Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâmın Allahı Taalâ tarafından getirip haber verdiği herşeyin Hak ve doğru olduğuna inandım ve iman ettim. (Eşhedüenni lâilâhilallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resulühu.) İşte bu suretle dini islâma icmâlen i-

man ettim. Bundan sonra beyan olunan altı şeyden her birine de ayrı ayrı tavsilen îman eyledim. İtikad edilmesi farz olan dinî isâlmın temeli ve esası şunlardır.

(Allahu Taalâya iman ettim.)

Yeri, göğü, insanları ve herşeyleri yaratan Allaktır. Bunlar Allahu Taalânın varlığına delildir. Allahu Taalâ vardır, varlığı kendiliğindedir, varlığının evveli ve sonu yoktur, daima vardır. Allahı Taalâ birdir cüz'î, cismî, suret'î, şekl'î, misl'î, ortağı, yardımcıdır. Zerre, madde, kuvvet, tabiat değildir. Zamandan mekândan cihetten münezzehtir. Zaman ile mekân yaratılmazdan evvel Allahu Taalâ zamansız ve mekânsız olarak var idi. Şimdi de öylece vardır kendi kendine durur başkasına ihtiyaç yoktur hiçbirşeyin içine girmez ve hiçbir şeyde ona giremez. Hiçbir şeye benzemez ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Allahu Taalâ doğmamış, doğurmamış, anası, babası, kızı, oğlu, yemesi içmesi, uyuması yoktur. Renk nur zıya elem lezzet, ferah, hüzn ve sair bu gibi cümle noksan şeylerden beridir. Allahu Taalâ diridir onun için hiç ölüm yoktur. Allahu Taalâ söyler emreder, nehyeder gizli olsun açık olsun herşeyi işidir ve her şeyi görür (1) Allahu Taalâ herşeyi bilir yâni yerde, gökte gizli ve âşikâr büyük ve küçük geçmiş ve gelecek şeyleri ve insanın göğnüüne geleni ve aklından geçeni bilir. Bilmediği hiçbir şey yoktur. Unutmaktan gafletten beridir. Herşeye kadirdir, kudret ve kuvvetinin yâni gücünün yetmediği hiç bir şey yoktur. Dilediğini yapar, istediğini yaratır, dilediği olur, dilemediği olmaz. Allahu Taalâ dilemedikçe bir sineğin kanadı bile kımıldanamaz. Allahu Taalânın gayrı herşeyi sonradan olmuştur. Yerler ve gökler ile onlarda vücade gelen veya yokluğa giden büyük ve küçük hayır ve şer herşeyi yaratan ve âlemde tdbir ve tasarruf eden Allahu Taalâ Hazretleridir. Ezelde yalnız Allahu Taalâ var idi, ondan başka hiç bir şey mevcut değildi. Bu âlemi yoktan yarattı, kudret ve âzametini gösterip kendini bildirdi. Yarattığı herşeyde bir hikmet vardır. Faydasız hiçbir şeyi yaratmamıştır. İnsanlar Allahın yarattığı herşeyin faydasını bilemez ve bulamazlar. Âlemde Allahu Taalâdan başka yaratıcı yoktur. Allaktan başka bir yaratıcı vardır diye itikad eyleyen veya öyle söyleyen kâfirdir. Binaenaleyh Allahu Taalâ başkasına

(1) Allahu Taalânın görmesi göz, işitmesi kulak, söylemesi dil ile değildir. Zatına mahsus sıfatları iledir.

muhtaç olmaktan beri ve umum noksan ve kusurlardan münezzehtir ve cümle kemalî sıfatlar ile muttasıp bir zatı ektedir.

(Allahı Taalânın meleklerine iman ettim)

Allahı Taalânın melekleri vardır. bütün Peygamberler onların varlığını bildirmişlerdir.

Melekler diri ve akıllı nuranı ve lâtif bir sınıf mahlûktur ki onlar hayvanlık ve insanlık hassalarından beridir. Onlarda erkeklik ve dişilik yoktur, doğmazlar ve doğurmazlar, yemezler, içmezler, kendi şekillerinde iken görünmezler. İnsanların güçleri yetmediği şeylere onların güçleri yeter, Bir lâhzada gökten yere, yerden göğe inip çıkarlar. İşleri güçleri daima ibadet ve tesbihtir. Allahı Taalânın her emrini yaparlar, hiç günah işlemezler. Kimi göklerde kimi yerde durur. Her biri bir işe konmuştur. Vazifelerini kusursuz yaparlar. Allahı Taalâ ile insanlar arasında vasıtâ ve sefir yâni elçilik vazifesini de yaparlar.

Büyükleri Cebrail, Mikâil, İsrâfil, Azrail Aleyhisselâmdir. Bunlar meleklerin Peygamberleridir. Allahı Taalâ tarafından vahy ve kitap getirip Peygambereler veren Cebrail Aleyhisselâmdir.

«Allahu Taalânın Kitaplarına iman ettim.»

Allahı Taalâ Peygamberlerine gökten kitap indirmiştir. Gökten inen kitaplar 104 dür. dördü, Büyük kitap, 100 suhuf yâni cüzlerdir. Dört kitaptan, Tevrat, Musa Aleyhisselâma, Zebur, Davut Aleyhisselâma, İncil İsa Aleyhisselâma, Kur'an bizim Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâma verilmiştir (1)

Yüz suhuftan, (10) u Adem Aleyhisselâma (50) Şid Aleyhisselâma, (30) u İdris Aleyhisselâma, (10) İbrahim Aleyhisselâma verilmiştir. Bu kitapların hepsi Allahı Taalânın kelâmıdır. Cümlesi Haktır (1) Hepsinin eftali Kur'an-ı Kerîmdir. Kur'an-ı Kerîm âyet âyet, sûre sûre gökten inmiş ve yirmi üç yılda tamam olmuştur.

(1) Şu kadar ki Yahudiler ile Hristiyanların ellerinde bulunan Tevrat, Zebur, İncil dedikleri kitaplar Allahu Taalânın âsîl gökten inen kitapları değildir. Gökten inen Tevrat ile Zebul Yahudiler tarafından tahrif olunmuş yâni bozulmuştur. Hristiyanların dört İncil dedikleri kitaplar ise papazlar tarafından yapılmıştır. Birer tahrif kitabıdır. Binaenaleyh bu kitaplardan hiçbirisi hey'eti mecmuası itibariyle Hak ve Allah kelâmı değildir.

Kur'an-ı Kerim gökten yere inince öbür kitaplar nash olmuş yâni bâzı hükümleriyle tilâvetleri kaldırılmış, geriye kalan bazı hükümleri de Kur'an-ı Kerimde zikrolduğundan Muhammed Aleyhisselâmın şeriatından olmuştur.

Kur'an-ı Kerimin haber verdiği her şey, beyan eylediği her hüküm haktır ve doğrudur. İnanmayan kâfirdir. Kur'an-ı Kerim insanların dünyada terakkilerini, ahirette saadetlerini gösterir nice hükümler, hikmetler, ilimler beyan buyurmuştur ki onunla hakkiyle âmel edenler, her dediğini lâyıkıyla tutanlar dünyada delâletten kurtulup hidayete erer. Ahirette azaptan halâs olup büyük nimetlere nail olur. Peygamber efendimizin en büyük mucizesi Kur'an-ı Kerimdir. O lâfzıyla, nanasiyle Allahu Taalânın kelâmıdır. Peygamberin, Meleğin başka hiç bir kimsenin onda dahli yoktur. Bütün mahlûkat bir araya toplansa onun en kısa bir sûresinin mislini yapamazlar. Kur'an-ı Kerim kıyamete kadar bakidir. Hiçbir harfini hiçbir kimse kaldıramaz ve kaldıramamıştır.

(Allahu Taalânın Peygamberlerine iman ettim)

Peygamberler, Allahu Taalâ tarafından vahy olunan dîni islâmı, şeriatları, emir ve nehiyleri, selâmet ve saadet yollarını nâsa bildirmek için memur edilerek gönderilmiş büyük ve mübarek insanlardır. Peygamberler, insanların en akıllı ve en zekîsidir. Onlardan hiç günâh sâdir olmaz. Cümlesi her sözlerinde, işlerinde doğru ve her cihetten emîn ve pâktırlar. Kendilerine vahy olunan şeriatlar, emirler, nehiyler ile âmel edip onları ummetlerine tamamen bildirmişlerdir. Peygamberlerin cümlesi halkı dîni hakka yâni Dîni islâma ve Allahu Taalânın birliğine dâvet etmişlerdir.

Peygamberler insanlara dünyada ve ahirette hayırlı ve faydalı şeyleri emir ve talim edup şer ve zararlı şeylerden nehi ve men etmişlerdir.

Peygamberlerin evveli, Adem Aleyhisselâm, sonu Muhammed Aleyhisselâmdır. Bu ikisinin arasında çok Peygamberler gelip geçmiştir. Lâkin Kur'an-ı Kerimde ismi bildirilen yirmi beş Peygamberdir. Onlar da şunlardır. Adem, İdris, Nuh, Hüd, Salih, İbrahim, Lut, İshak, İsmail, Yakup, Yusuf, Şuayp, Musa, Harun, Davut, Süleyman, Eyyub, Zülkifli, Elyesa, İlyas, Yunus, Zekeriya, Yahya, İsa, Muhammed Mustafa eSlevatullâh vesselâm aleyhimceman (Aziz, Lokman Zülkarnin,) Haderati hakkında ihtilâf olunmuştur. Kimi Peygamberdir, kimi de Peygamber değil velidir. demişler.

Peygamberlerin Allahı Taalâ tarafından getirip ümmetlerine bildirdikleri din ve şeriatları haktır. Hepsinin dini, dini islâmdır. Şu halde Peygamberlerin hepsinin dinin ve esas şeriatları asılda birdir. Yalnız muktazâ maslahat olarak bazı ahkâmı feriyeye değişmiştir. Allahı Taalâ tarafından her Peygambere verilen dini islâm asılda bir olduğundan bu usullerde dini islâma zıd ve muhalif olan dinler Allah dini değildir. İnsanlar tarafından yapılmış bâtil şeylerdir. (1)

Peygamberlerden birini tahkir eden veya şeriatlarını inkâr edea kâfirdir. Peygamberlerin cümlesine muhabbet ve tazim etmek isimleri işitildiğinde, Sallallahu Aleyhi Vesellem, demek üzerimize vaciptir.

(Hazreti Muhammed Aleyhisselâm)

Hazreti Muhammed Aleyhisselâmdan sonra Peygamber gelmeyecektir, ocümle insanların ve âlemin peygamberidir ve peygamberlerin sonudur. Ona inanmayan kâfirdir. Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâm arablar arasında en asıl olan Kureyş kabilesinin Benî Haşim Ailesinden dünyaya gelmiştir. Babasının adı Hazreti Abdulahtır. dedesinin adı Hazreti (Abdülmuttalip) dir. Anasının adı (Amina) dır. Anasının babasının adı (Vehap) dır. Bundan bin üç yüz küsur sene evvel Arabistanın Hicaz kıtasında Mekkeleri Mükerrerede doğdu, kırk yaşında Peygamber oldu. İnsanları Allahı Taalânın dinine ve islâmiyete dâvet etti. Hak ve adaletle emredip güzel huyları talim eyledi. 53 yaşında Mekkedden Medinei Münevvereye hicret eyledi. 23 yıl Peygamberlik etti. 63 yaşında iken Medinede vefat etti.

Peygamber efendimizin Kasım, Abdullah, İbrahim (Radiyallahutaalâ anhim) namında üç oğlu ile Fatma, Rukiyye, Zeynep, Ümmüğülsüm ((Radiyallahutaalâanhümme) namında dört kızı olmuştur. Cümlesi Hazreti Peygamberden evvel vefat edip yalnız Hazreti (Fatma) altı ay sonra vefat etmiştir. Nesbi şerif peygamberi: Muhammedibni, Abdulahibni, Abdülmuttalipibni, Haşimibni, Abdime-nafebni, Kasiyebni, Hakimebni, Merrebni, Kâbibni, Levibni, Galibni Fehir ibni, Malilikibni İbnulnadir ibnü, Kenanebni Hü-

---

(1) Binaenaleyh Yahudiler ile Hristiyanların dinleri Hazreti Musa ile Hazreti İsanın gökten inen din ve şeriatleri değildir. Kendilerinin dini hakkı tahrif ile yaptıkları bâtil dinlerdir. Onlara inamak küfürdür.

zeyme inbi, Mudriketebni, İlyasebni Mudribni nezaribni, muadibnu adnan

Peygamber efendimiz hazreti (Fatma) yı hazreti (Ali) Kerremallahu veche efendimize tezvic etmişti. Hazreti (Hasan) ile hazreti (Hüseyin) Radiyallahuhanhüma efendilerimiz onlardan olmuş ve Peygamberimizin nesil paki bunlardan üreyip çoğalmıştır.

Peygamber efendimize, Hatice, Aişe, Hafza, Ummü Habibe, Ümmüselme, Sevde, Zeynep binticahş, Meymune, Zeynep Binti Huzime, Cüveyriye, Safiyye bintihayye namlarında 11 tane zevce almış idi. Cümlesi müminlerin analarıdır. Peygamber efendimizin ehli beytine muhabbet ve onlara hürmet ve tazim etmek ve isilerini öğrenmek üzerimize lâzımdır.

İnsanların eftali yâni Allahu Taalânın nezdinde derecesi en yüksek, sevabı en çok olanı Peygamberlerdir. Onların eftali de bizim Peygamberimiz Hazreti Muhammed Aleyhisselâmdır.

Bunlardan sonra insanların eftali dini islâmın neşrinde fedakârlık yapan ve Peygamber efendimize yardım eden eshabı kıram haderatıdır. Bunların eftalide hazreti Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali Radiyallahuhanhun ile Talha, Zübeyr, Abdurrahman İbni Haf, Ebu Ebeyde, Sad, Seyid (Radiyallahutaalâhanhün) haderatıdır ki bunlara (Aşerei mübeşşere) denir. Yâni bunlar sağlıklarında Cennetle tebşir olunmuşlardır. Cümle eshabı kırama muhabber ve hürmet etmek, isimleri söylendiğinde

(Radiyallahühan))

Demek üzerifize lâzımdır

(Ahret gününe iman ettim)

Bir gün olup kıyamet kopacak, her diri ölecek, yer, gök, herşey harap olacak, Allahu Taalânın kudretiyle başka müebbed bir âlem kurulacak, her ölü dirilip ruh ve cesediyle mahşere gidecek, Allahu Taalânın mahkemei kübrasına varacak ve herkesin amel defteri verilecek, sevabı ile günahı tartılacak, hesapları görülecek, herkes dünyada işlediği amelinin cezasını görecek, hayır işleyenler, Allahu Taalânın emrini tutup nehy eylediği şeylerden sakınanlar (Cennete) gidip rahat edecekler. Göz görmedik, kulak işitmedik, hatır ve hayale gelmedik nice nimetlere ercekler. Şer işleyenler, Allahu Taalânın emrini tutmayanlar, fasıklar, zalimler, dinsizler, kâfirler (Cehennemde girip hatıra gelmedik türlü türlü azaba, işkenceye düşer olacaklardır.

Günâhkâr olan müslümanlar, cehennemde azap olunup ceza-

larını çektikten sonra Cennete gireceklerdir. Zerre kadar imanı olan bir müslüman cehennemde müebbet kalmıyacaktır. Ancak imansızlar ile kâfirler azab ve elem çekerek cehennemde müebbet kalacaklardır. Onlar için cehennemden çıkmak yoktur.

(Kader ve kazaya iman ettim)

Alemde vücuda gelen veya yokluğa giden büyük, küçük, az, çok, fazla, eksik, hayır ve şer, hayat, ölü, rızık ve sair herşeyin ahval ve evsafını ezelden bilip takdir eden ve bildiği tarz üzere herşeyi vakti ve zamanı ile yaratan Allahı Taalâ Hazretleridir.

Allahı Taalâdan başka yaratıcı yoktur. İyi ve kötü işleri işleyen insan isede, onları yaratan ancak Allahı Taalâ Hazretleridir.

Allahı Taalâ İnsanlarda bir kudret yaratmıştır ki, İnsan o kudretle bir işi işlemek veya işlememek cihetlerinden birine iradesini sarfa muktedir olur. Bu sarfa iradeyi cüz-iye denir ki insanın kendi kudreti altında ve kendi elindedir. Binaenaleyh insanın iradesini bir işi sarfetmesi o işin Allahı Taalâ tarafından yaratılmasına sebep olur. Eğer insan iradesini hayra sarf edip Allahı Taalâ da öyle dilemiş ise hayır yaratır. O adam bu işten fayda görür ve sevab kazanır ve eğer şerre sarfedip Allahı Taalâda öyle dilemiş ise şer yaratır ve o adamda bu işten zarar çeker ve günah kazanır Binaenaleyh gerek dünya ve gerek ahret işlerinde cahillik, tembellik, dikkatsizlik pamak, fena kimselerin sözlerine uymak, şeytan iğvasına kapılmak gibi bir sebeple hayır ve fazilet kazanmakta kusur eden kimsenin kadere bühtan etmeğe ve ona bahane bulmağa hakkı yoktur. Kusur kendi kendinindir.

İşte bu altı şey dini islâmın temeli ve rüknüdür.

(Amentü billâhi ve melâiketihî ve kütübühî ve resulühü vel-yevmilâhirî ve bilkaderi hayrihi ve şerrihi min Allahı Taalâ vel-basi badel mevî Eşhedüenne laillallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü)

(İman ve küfür)

İman, Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâmın Allahı Taalâ tarafından getirip haber verdiği yakinen malûm olan usul islâmiye ve ahkâmı şeriiye hepsinin hak ve doğru olduğuna kalple cismen inanıp kabul etmek ve dil ile onun ikrar eylemektir.

Meselâ; Allahı Taalânın varlığına, varlığı kendiliğinden olup, evveli, sonu olmadığına, birliğine, seriki ve nazırı olmadığına, cümle noksan ve kusurlardan münezzehe olduğuna, hay, âlim, kâdir, mürit, semih, basir olduğuna ve herşeyi yaratan Allahı Taalâ olup

başka hiçbir yaratıcı olmadığına, bu âlemin yâni Allahu Taalâdan başka her mevcudun sonradan yaratılmış olduğuna, meleklerin varlığına ve Allahu Taalâ ile Peygamberler arasında vasıta olup vahyi ve kitab getirdiklerine «Kur'an-ı Kerim Allah kelâmı olup semâdan nazil olduğuna ve Kur'an-ı Kerimde beyan olunan Tevrat, Zebur, İncil ile suhufi şerifenin Allahu Taalâ tarafından inzal olunduklarına, Hazreti Muhafmed Aleyhisselâm umum nasın Peygamberi ve Peygamberlerin sonu olduğuna ve Kur'an-ı Kerimde isimleri bildirilen embiyanın Peygamber olduklarına, kaza ve kader ilâhiyeye, yevmi ahiretin vebasi badel mevzin muhakkak olduğuna, cennet, cehennem ve sair ahvâl ahiretin hak olduğuna kelime-i şahadetin namazın, zekâtın, orucun, haccın farz olduğuna zina, livata icra etmek, hırsız ve lâşe eti yemek, şarap ve kan içmek ve nasa zülmetmek, bigayri hak adam öldürmek, akrabadan mahrem olan kadınları nikâh ile almak ve delili kat'iyle sabit olan sair men'iyatı işlemek, haram olduğuna ve Kur'an-ı Kerimin beyan eylediği hükümlerin, haber verdiği şeylerin hak ve doğru olduğuna inanıp kabul etmek iman ve islâmdır.

Bunlara dini islâmın aslı, esası ve temeli denir, bir kimse mümin ve müslüman olmak için herhalde bunları kabul ve tasdik etmek lâzımdır. Binaenaleyh bunların hepsine inanıp cezmen kabul eden mümin ve müslim ve ehli haktır. Bunların herbirini ayrı ayrı kabul etmeğe iman tafsili denir. Hepsini birden kabul etmeğede imanın icmâli denir.

Küfür: Beyan olunan usulü ahkâm ve islâmiyenin hepsine veya ondan birine inanmayıp inkâr etmek veya inkârı gösterir bir iş işlemek demektir. Binaenaleyh bunlardan birine inanmayan veya puta secde etmek ve tapmak gibi inkârı gösterir bir iş işleyen kimse kâfir ve ehli bâtıldır. Her ne kadar müslüman isminde olup müslümanlık dâvasında bulunsa bile o adam dinî islâmın hududundan ve ehli kible olmaktan çıkıp kâfir olur. Usulü mezkûreyi kabul ve onlara iman etmedikçe müslüman olamaz.

Küfür iki kısımdır. Biri küfrü aslı, diğeri arızıdır.

Küfrü aslı: Beyan olunan usulü islâmiyeyi akil ve baliğ olanıdan beri hiç kabul etmemiş olanların küfrüdür. Bunlar küfürleri sebebiyle ahirette müebbeden cehennem azabına mahkûmdurlar» Azabdan kurtulmak ihtimalleri yoktur.

Küfrü arızı: Evvelâ usulü islâmiyeyi kabul etmiş iken sonradan kendi ihtiyariyle ondan birini inkâr, tekzip, tahkir ile müslümanlık

tan çıkanların küfrüdür ki bu suretle kâfir olanlara merdüt, denir. **Zamanımızda** türeyen dinsizler bu sınıf kâfirlerdendir.

İnsanı dünyada ve ahirette saadeti uzmaya sevkeyleyen dini islâmdan çıkıp ona karşı bağı ve isyân edenler tövbe edip tekrar usulü islâmiyeyi kabul ile daireyi islâmiyete dahil olmazlar ise dünyada idama, ahirette cehennemde muhallit kalmağa mahkumdurlar. Ve bu halde ölürler ise yıkanmaz, namazları kılınmaz. Müslüman kabrine defnolunmazlar.

Allahı Taalânın kuluyum, Hazretî Muhammed Aleyhisselâmın ümmetiyim, dinim dini islâm, kitabım Kur'an-ı Kerim, Kiblem Kabeyi Şerife ve Beytullahtır. İtikad'da mezhebim ehli sünnet ve cemaat mezhebidir. Yâni Peygamberimiz Muhammed Aleyhisselâm ile eshabının buldukları itikad ve mezhepteyim.

Ehli sünnet mezhebi Peygamber mezhebi olduğu için haklıdır. doğrudur, başka mezhepler bâtıldır, delâlettir, doğru değildir.

Ehli sünnet mezhebinin imamı Ebû Mensurî Maturidi ile İmamı Ebû Hasanül Eşhari Hazretleridir.

Amelde mezhebin imamı âzam Ebû Hanife mezhebidir. Yâni ibadette, muamelede imamı Azamın Kur'an-ı Kerimden, hâdisi şeriften anlayıp çıkardığı ahkâmı kabul ettim ve onun sözüyle amel etme ihtiyacı reyledim.

Amelde mezhep dörttür. Hanefi, maliki, şafii, hambeli mezhepleridir. Bu mezheplerde bulunan müslümanlar itikadca birdir. Hepsi ehli sünnet ve cemaat mezhebindedirler. Şu kadar varki amelde bazı meselelerde birbirine muhalefet etmişlerdir. Bu ihtilâfları Haktaalânın emrini anlamak ve hakkı bulmak için olduğundan müzır değildir. Belki aynı menfaat mahaza rahmettir. Bir müslüman bu dört mezhebden hangisine tabi olursa caizdir.

(İslâmın şartı (1) ve binası)

İslâmın şartı altıdır: (1) Kelime-i Şahadet getirmek yâni (Eşhedü ennelailallah veeşhedüenne Muhammeden Abdühü ve Resulühü) demek (2) Her gün beş vakit namaz kılmak, (3) Her sene Ramazan ayında oruc tutmak, (4) Zenginler senede bir kerre mallarının zekâtını vermek, (5) kudretli olan ömründe bir kerre Hâc etmek. bu beş şeye islâmın binası da denir (6) Büyük günâh işlemektir. İman ve islâmın kemâli imâli mefruzayı ifa etmek ve büyük günâhlardan sakınmakla olur.

Bir insan tam müslüman olmak için yukarıda beyan olunan usulü

lû islâmiyeye cezmen itikad ettikten sonra bu altı şeye kusursuz olarak riayet etmelidir.

Bunlardan birine amelien riayet etmeyen kimse dini islâmın temel ve aslından çıkmaz ise de kemalinden çıkmış olur ve o adam şeriât islâmiye nazarında tam ve kâmil bir müslüman değil, fasit sayılır. Binaenaleyh tövbe etmeden ölürse işlemiş olduğu günah sebebiyle ahirette cehennem azabına müstahak ve mahkûm olur. Allahı Taalânın ve insanların haklarına riayet etmek bu altı vazifeyi tamamen yapmakla mümkün olacağından bunları öğrenmek herkeşe lâzım olduğu için herbirini ayrı ayrı beyan edeceğim

(Kelime-i Şahadet)

Kelime-i şahadetin mânası : (Allahı Taalânın varlığına, birliğine ve ondan başka ilâh ve mabut olmadığına ve Muhammed Aleyhisselâm Allahı Taalânın hem kulu ve hem Peygamberi olduğuna inan-dım, iman ettim) demektir. Kelime-i şahadet getirmek hakikat iman-ın şartı ve âlametidir.

Kelime-i şahadet gayet kısa olmakla beraber iman edilmesi vacip olan usulü islâmiyeyi camidi, onun için müslüman olan her in-sana evvelâ kelime-i şahadet söylemek farz kılınmıştır. Bunu söyleyen kimse imanı, icmâli ile mümin ve müslim olup Allahı Taalânın

(1) **Ranın fethi ile şartı:** Nişan ve alâmet mânasınadır. **Ranın sükûnu ile şart:** Muamelâtta birşeyi mevkufun aleyhi kılmak mânasınadır.

İstilâhta şart Birşeyin vücudunun haricen tavakkuf eylediği şey demektir. Birşeyin mahiyetinden haric olan şey onda müesser ise illet denir Helâliyete nazaran akd-i nikâh gibi, müessir olmayıp da ona bir dereceye kadar muvassal ise sebep denir. Namaza nazaran vakit gibi mevsul olmayıpta o şeyi ona mütevakkıf ise şart denir. Namaza nazaran abdest gibi, mütevakkıf olmayıpta onun o şeye bir nevi ihtisası bulunursa âlamet denir, Ezan gibi.

Amel imandan cüz olmadığına nazaran iman ve islâmın hakikatı feraizi mefkûre ile kebairden ictinabe mütevakkıf değilse de kemali mütevakkıf olduğundan onlar iman ve islâmın kemalinin şartıdır.

İslâmın kemali yalnız âmali mafruzayı ifa ile hâsıl olmayıp kebairden ictinabe mütevakkıf bulunduğundan bilmeceburiye onu da islâmın şeraitinden altıncı kılarak İslâfı kirâm tarafından yazılmış olan ilmühallerin tarz tertibine muhalefet edilmiş oldu.

emrini yerine getirmiş ve küfürden kurtulmuş olur. Bina anâleyh ona İslâm muamelesi yapıp ahkâmı İslâmiye icra olunmak lazım gelir.

İBADET

İbadet: Cenabu Âllâha kulluk yapmak ve tapmak demektir. Allahu-taala ya Tazim için ifa olunan ve işleyenlere Allahutâala tarafından sevap verilen her iş ibadet dir.

Cenabu Allâhın ihsan eylediği vücüt, Akıl, Sihat, Mal ve sair nimetlere nâil olan kimse bu nimetlere karşılık olmak üzere vücüdü ile malı ile Halik taâlâyâ şükür ve kulluk yapıp onun rızasını kazanmaya çalışmak-âklen ve şeran vacip ve lazım dir.

Bu nimetlerin şükürünü ödemek için Hakk tallaya üç s-u ret ile kulluk yapmak âkıl ve balığ olan her insana vacip dir. (1) yalnız vücüt ile kulluk yapmalı namaz kılmak, zikir etmek gibi (2) yalnız mal ile kulluk yapmalı zekât, sadaka vermek gibi (3) hem vücüt ve hem mal ile kulluk yapmalı hacetmek gibi.

İbadet beş büyük kisma ayrılmıştır. Namaz, Oruç, Zekât, Hac cihat dir. Taharet namazın şartı ve meftahı olduğundan evvela taharetden bahıs olunmak münasip görülmüştür.

TAHARET

Taharet temizlik manasına olup Hadis den, necaset den tahir ve pak olmak demektir. Hadis: abdestsiz ve cunup olmak demektir.

Hadisden taharet: abdesti olmıyan kimse abdest almak ve cunup olan yıkanmak demektir.

Şu halde hadiseden taharet iki dir. Biri abdest, diğeri gusuldur. Necaset: munda demektir. Necasetden taharet: namaz kılıcak adam vücüdünü elbisesini, durup namaz kılıcağı yeri kan, irin, kusmuk, bevil, kazurat, sarap gibi şerân munda sayılan şeylerden pak temektir.

ABDEST

Abdest: namazın şartındandır. Abdest olmadıkca namaz kılmak caiz olmaz. Abdest: bir kerre yüzü ve bir kerre dirsekler ile kolları hiç bir yeri kuru kalmamak üzere yıkamak ve bir defa başın dört bölüğünden bir bölüğüne mest etmek ve bir kerrede topuklar ile ayakları yıkamaktan ibaretdir. Abdestin farzları işte bu üç yeri birer kerre yıkayıp başına da bir defa su sürmektir.

ABDESTİN SURETİ

Abdest almak istiyen kimse kollarını sıvadıktan sonra abdeste niyet edip (bismillâhil âzim velhamdullahâla dinil İslâm) diyerek evvelâ ellerini parmakları öğlarından başlayarak bileklerine kadar yıkar. Sonra ağzını üç defa su ile çalkar. Suyu ağzına sağ avucu ile verip ilk defasında dişlerini misvak veya parmak ile ovar. Sonra burnuna üç defa su çelker ve her defasında suyu sağ avucu ile verip sol eli ile sumkürür. Sonra yüzünü üç defa yıka. Her defasında suyu avcu ile alarak yüzünü alınının saç bitimin den çenesi altına kadar olan yerleriyle iki kulagının arasında bulunan yerleri tamamen yıkar. Sonra sağ kolunu bade sol kolunu dirsekleri ile beraber üçer defa yıkar ondan sonra sağ elini islatıp başının dört bölüğünden bir bölüğü miktarı yerine elinin yaşını sürer. Bundan sonra serçe parmaklarını kulaklarının içine sokup baş ve şahadet parmakları ile kulaklarının arkasını ve iç yüzünü oğuşdurur. Bade iki elinin tersini çevirerek parmaklarının üstündenki yaşığı ensesinden doğru şahdamarları üzerine sürer.

Ondan sonra sağ ayağını bade sol ayağını topukları ile beraber üçer

defa yıkar. İşte bunun ile abdest işleri bitmiş olur. Abdestin nihayetinde (Allâhümmeâlni minette veya bin ve ecalniy minel mutahharin) duası ile (innaenzelnahü) süresini okur. ve her özvi yıkar ve ya meshederken (bismilââh) dedikten sonra sülufü selihinden makul olunan duaları okur. (1) abdeste suyu israfetmemek ve bunun ile beraber ayaklarında ve sair yıkadığı yerlerinde kuruyur bırakmamaklığa dikkat etmelidir.

(Abdesti bozan şeyler)

(1) Ön ve ya arkadan necaset, bevil, taş, solucan, meni ve sair akıntı gibi şeyler çıkmak. (2) insanın bir yerinden kan, irin, sa'ı su akmak (3) ağız dolusu küsmak (4) yatarak, yaslanarak, bağdaş kurarak -uyumak (5) bayılmak, (6) çaldırmak (7) sarhoş olmak (8) namazda başkası işidiğek kadar gülmek, (9) t-ükriye müsavi veya ondan fazla olarak ağızdan kan gelmek bunlar abdesti bozar böyle birşey kendisinden sadır alan kimse namaz kılacak olursa yeniden abdest almak lâzım gelir.

Ağlamak, göz yaş' çıkmak, nama zharicinde gülmek, balgam kusmak abdesti bozma.

(Gusul)

Gusuli boy abdesti almak demektir iki ağız içinin her tarafını çenze kadar burnu ve tepeden tırnaga kadar bedenini her yerini kuru kalmamak üzere birer defa yıkamaktır. İşte gusulun farzları bunlardır. (.)

(Gusulun Süreti)

Gusul etmek isteyen kimse avret mahallini açmazdan evvel (bismillâ-hirrahmanirrahim) diyerek temiz lenmiye niyet eder evvelâ ellerini, sora avret yerlerini ve vücüdünün pislik mahallerini güzelce yıkar. Ondan sora aynıyle, namaz abdesti gibi abdestaliri iki ellerini, ağızını, burnunu, yüzünü kollarını, üçer kerre yıkayıp başına mesh ettikten sora eger dökülen su ayaklarının altında birikmiyorsa ayaklarında yıkar. Ve eğer ayakları dökülen su içinde kalıyorsa onları gusul bittikten sora yıkamalıdır. Abdest bittikten sora evvelâ başını, sora sağ omuzünü, ondan sora da sol omuzunu, daha sonra vücüdünün baki kalan yerlerini ve her tarafını hiç bir kıl dibi kuru kalmamak üzere üçer kerre güzelce yıkayıp her tarafını elleri ile ağışdurur işte gusul etmek bundan ibaretdir.

(Gusulun Sebebi)

Üç sebeb ile gusul etmek farz olur. (1) erkek ve ya kadın cunup olmak. (2) kadın kısmı hayız yani adet görüp bitirmek. (3) losalık dan kurtulmak. İşte bu sebebler ile gusul yapmak farz olur. Cunup olarak üzerinden tamamen bir namaz vakti geçtiği halde gusul etmiyenler ası ve günahkâr olup cehennem azabına müstahak olurlar.

(Adet)

Dokuz, on, nihayet onbeş yaşından itibaren elli beş yaşına kadar her

(1) yüzyakar iken okunacak duâ (Allâhümme beyzi veç yovmi tebeyyüz vücühün ve tesevvüde vücüh) sağ kolu yıkarken okunacak dua (Allâhümme atâni kitabı bimevyini ve hasbını hisa ben yesirâ) sol kolu yıkarken (Allâhümme lâtatını kitabıymen şemmalıy velâmın verazahrıv elâtuhasıp niy hisaben asıra) başına mest verirken (Allâhümme âzleniy yövmü lâzille ilâ silleke) ayakları yıkarken okunacak dua (Allâhümme sebbet kaddemî âlessirat)

(.) Farz. başka manaya ve ahir hükme ihtimâlı bulunmiyan ve supheli olmiyan de'ili kati (yani böyle ayeti eliyle ve hadis şerife) ile sabit olan feildir. farz olan bir işi rızaenullâh -ışleyen sevaba nâil olur- o işin farz olduğunu inkâr ettiği halde bilâ özür terk eden ası ve günahkâr olup cehennem azabına müstahak olur Farz olduğunu inkâr eden ve ya onu istihza ve tahkir söyleyen kâfir olur.

kız ve kadından zuhur eden dem haline hayız yani adet görmek denir. Adet üç günden eksik on günden ziyade olmaz. Bir kadın adet gördüğü zaman içinde namaz kılamaz, oruç tutamaz, camiye Şerife giremez, zevci ile birleşmez kurân okuyamaz, kelâmı kadimi elime alamaz. Bunlardan memnudur. Lakin cenabı Allâhın ismi şerifini zikir eder ve selevatı şerife getirir, duâ okur. adeti kesilip bitdikden sora hemen gusul etmek farz dır. Gusul etmeden üzerin den bir namaz vakti geçerse asi ve günahkâr olur.

Çocuk doğuran kadın dahiy lohusalık deminden kurtulup gusul etmelike temiz sayılmaz oda o zamanda zikrolunun şeylerden memnudur.

Lohusalığın ekseriy müddeti kırk gündür.. Lohusalık demi kesildikten sonra hemen gusul etmek farz dır. Üzerinden bir namaz vakti geçerse asi ve günahkâr olur. Gerek adet gören ve gerek lohusa olan kadın ozamanlar de geçen namazları kaza etmez yalnız oruçları kaza etmek farzdır.

(Mest üzerine mest)

Kolaylık olmak üzere abdesde ayak yıkamıya bedel olarak ayaklara giyilen mestlerin üzerine mest etmek meşru kılınmıştır.

Bir kimse tamam abdest alıp abdestli olduğu halde mestlerini giydikten ve o abdesti bozulduktan sora ayagından çıkarmamış ise tekrar abdest alır iken ayagını yıkamak zamanında ellerini ıslatıp mestlerinin ön tarafından üzerlerine parmaklariyle bir kerre su surer ki buna mestetmek denir. Bu miktarı farzdır. Ellerinin parmakları açık olduğu halde ayak parmaklarının uçlarından mestlerinin üzerine koyarak koncuna doğru topukları aşırarak derecede çekmek sünnet tir. (*) Mestin müddeti misafir olmayın kimse için bir gün ve bir gece yani yirmidört saatdir. misafir olanlar için üç gün üç gece yani yetmiş iki saat dir. Mest müddetinin başlangıcı tamam abdestli olarak mest giyildikten sora o abdestin bozulduğu zaman dır. Mestlerin birinde bir yerinde ve başka başka yerlerde üç parmak sıgacak kadar yırtık veya sökük bulunur ise mest etmek caiz olmaz, bir insanın abdest azasının birinde sargı bulunupda onu çözmek zarar verirse sargı üzerine mest eder yani elini ıslatıp sargının üzerine sürer. Sargının araklarında açık kalan yerlerine dahi elini sürmek kâfidir.

(Teyemmüm)

Abdest alacak veya gusul edecek temiz su bulunamadığı veya suyu istimalde kudret olmadığı suretde hem abdest ve hem gusul yerine teyemmüm etmek farzdır.

Teyemmüm: Taharetniyetiyle iki ellerini temiz topraga veya toprak cinsinden bir şeye vurup bir kerre tamamen yüzü ve bir daha vurup birer kerre de dirsekler ile beraber kâmilen kolları mest etmek dir.

Teyemmümün farzları üç dur. biri niyet, ikinci elleri pak topraga veya toprak cinsinden bir şeye vurup bir kerre kamilen yüzü mest etmek. üçüncü elleri bir daha vurup iki ellerin tırnakları uçlarından başlayarak dirsekler ile beraber birer kerede kolları mest etmektir. İşte bu suret ile yapılan teyemmüm hem abdestin ve hem guslun yerine geçer. Teyem-

(*) Sünnet: Peygamberiyziyan efendimizin farz ve vacipden başka ekseriy zamanda devam üzere işlemiş olduğu feildir.

Peygamber efendimizin nadiren terk etmek ile beraber devam üzere işlediği feyle sünneti müekkide denir. Daha az devam üzere işlediğini sünneti gayri müekkide denir. Sünnet olan şleri işleyen kimse sevap kazanır ve Peygamberin şefaâtine mazhar olur. Sünneti müekkideleri terk edenler şefaâtden mahrum ve itaba müsthak olurlar. Sünneti gayri müekkideleri terk edenlerdi yalnız sevaptan mahrum olurlar.

müim abdesti bozan şeyler ile bozulduktan başka abdest almıya ve gusul etmiye kafiy su bulup istimaline kadar olmaktada bozulur.

(Nezafet)

Nezafet temizlik demektir: her müslumana vücüdünü, elbisesini, namaz kılacağı mahalli kan, irin, kusmuk, bevil, hazurat, şarap gibi mundar ve pis şeylerden pak etmek farz olduğu gibi vücüdünü, elbisesini, ikamet eylediği evini, evinin içini, dışın, merdivenini, eşigini, havlusunu ve hatda evinin yolunu kirden, pislikten, çirkeften, zibilden temizleyip pak etmek lazımdır. Dinimiz bize bunları emretmiştir. Peygamber zışân efendimiz büyürmüşlardır ki (temizlik imandan dir (9)). (Dini İslâm nezafet ve temizlik üzere kurulmuştur. (8) her müslüman her yedi günde bir defa tırnaklarını kesmeli, tıraş olmalı, sakalını, bıyığını sünnet vacih üzere kesmeli, saç ve sakalını yıkayıp taramalı koltuk, kasık mahallerinde bulunan kılları izale etmeli, vücüdünde bulunan kiri ve pası yıkayarak temizlemeli, bunları yapmak müstehapdır. (ge) yani dinimizce bunlar güzel bir iş olduğundan temizlik olmakla beraber işleyene sevapta vardır.

Resülü Ekrem efendimiz buyurmuşlardır ki (her yedi günde bir kerre başını, vücüdünü yıkayarak pak etmek her müslümanın üzerine hak ve lazımdır. (7) nezafeti cuma günleri yapmak daha sevaptır onbeş günde bir defa temizlik yapmakda caizdir. Olmadığı suretde her halde kırk gün de bir kerre temizlik yapmalıdır — kırk günü geçirmek günahdır.

Müslümanın elbisesi eski olabilir lakin kirli olmak asla yakışmaz bir gün Peygamberi zışân efendimiz kirli elbiseli bir adam görmüş (acaba bu adam elbisesini yıkayacak şey bulamıyormu (6) diyerek onu kirli elbiyese giymekden men etmiştir. Müslüman vücüdünü, elbisesini fena kokulardan temizliyip iyi kokulu şeyler sürünmeli, güzel rayihali çiçekler istimal etmelidir.

Peygambër efendimiz çok defa bunları istimal eder ve eshabında kullanmak üzere teşvik eylerdi. Müslüman, evinde pis koku bulundurmamalıdır. Misvak kullanarak dişlerini, ağzını temizlemek lazımdır. Yemekden evvel ellerini, sora hem ellerini ve hem ağzını yıkamak da dinimizin emreylediği nezafetdendir.

(Taharetlenmek, kurulanmak)

Ayak yolu denilen mahalle gidip kazayi hacet ettikten sonra su ile yıkayıp temizlenmek hem erkeklere ve hem kadınlara farz dir. Türkçe de buna taharetlenmek denir.

Bevil yani küçük abdestini etdikden sora kalan yaşığı giderup temizlenmek erkeklere vacipdir. Türkcede bunada kurulanmak denir. Kurulanmak işini insanlara karşı, ve çoluk, çocuk için de yapmak hilâfı edepdir. Taharetsiz namaz caiz olmadığından taharetlenmiyen, ve kurulan miyâkîm se günahkâr olur. üzerinde bir dirhem mîkdarı mecaset bulunan kimsenin namazı caiz olmaz. (do)

(9) Müskâtül mesabih.

(8) İhyâül ulum

.DLDLDLDL DLL

(ge) Müstehap: Peygamber efendimizin bazan işlediği ve ümmetini teşvik buyurduğu eselefi salihinin sevip işledikleri feillerdir.

Müstehap olan işleri rızâlar Allilâh işleyen kimse sevaba nail olur. İşlemiyen sevaptan mahrum olur.

(7) Müskâtül mesabih.

(6) Müskât